

OPETUSMINISTERIÖN TILIVIRASTOTYÖRYHMÄN MUISTIO

32:2002

KUVAILEHTI

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
30.9.2002

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji	
Tilivirastotyöryhmä		Työryhmän muistio	
Puheenjohtaja: Eero Pulkkinen		Toimeksiantaja	
Sihteeri: Eija Sainio		Opetusministeriö	
		Toimielimen asettamispv	Dnro
		15.3.2002	20/043/2002
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen)			
Opetusministeriön tilivirastotyöryhmän muistio			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä			
<p>Työryhmän tehtävänä oli selvittää opetusministeriön tilivirastoon kuuluvien maksupisteiden taloushallintotehtävien tarkoituksenmukainen järjestäminen ja mahdollinen kytkeminen muiden tilivirastojen yhteyteen; maksupisteiden edellytykset muuttua tilivirastoiksi; sekä mahdollisista muutoksista aiheutuvat henkilö- ja muut resurssitarpeet. Tehtävässään työryhmän tuli ottaa huomioon valtion keskushallinnon kehittämisessä noudatettavat linjaukset.</p> <p>Työryhmä selvitti myös taiteen keskustoimikunnan, korkeakoulujen arviointineuvoston, Suomen Kansallismuseon ja koulutuksen arviointineuvoston asemaa opetusministeriössä ja sen alaisessa hallinnossa taloushallinnon näkökulmasta.</p> <p>Työryhmä katsoo, että Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO voitaisiin muuttaa tilivirastoksi vuoden 2005 alusta. Ratkaisuun voi vielä vaikuttaa vuoden 2002 loppuun mennessä valmistuva koulutuksen hallinnon arviointi.</p> <p>Työryhmä katsoo, ettei opetusministeriön muiden maksupisteiden muuttamiseen tilivirastoiksi ole tarvetta. Työryhmä esittää, että korkeakoulujen arviointineuvostosta ja vuonna 2003 toimintansa aloittavasta koulutuksen arviointineuvostosta tulisi muodostaa taloudellisesti ja hallinnollisesti itsenäiset yksiköt.</p> <p>Valtion keskushallinnon uudistamishankkeella saattaa jatkossa olla vaikutuksia myös tilivirastotyöryhmän selvitettäväksi määrättyihin seikkoihin.</p>			
Avainsanat (asiasanat)			
Tilivirasto, maksupiste, taloushallintotehtävät			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero		ISSN	ISBN
OPM:n työryhmien muistioita 32:2002		0359-761X	952-442-157-7
Kokonaissivumäärä	Kieli	Hinta	Luottamuksellisuus
	Suomi		Julkinen
Jakaja		Kustantaja	
Yliopistopaino		Opetusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare

Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum

30.9.2002

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation	
Räkenskapsverksarbetsgruppen		Arbetsgruppspromemoria	
Ordförande: Eero Pulkkinen Sekreterare: Eija Sainio		Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 15.3.2002	Dnr 20/043/2002
Publikation (även den finska titeln)			
Promemoria av räkenskapsverksarbetsgruppen (Opetusministeriön tilivirastotyöryhmän muistio)			
Publikationens delar			
Sammandrag			
<p>Arbetsgruppen skulle klargöra ett ändamålsenligt sätt att ordna ekonomiförvaltningsuppgifterna i de betalningsställen som hör till undervisningsministeriets räkenskapsverk samt en eventuell koppling av uppgifterna till andra räkenskapsverk; betalningsställets förutsättningar att omvandlas till räkenskapsverk; samt personal- och andra resursbehov till följd av eventuella omvandlingar. I sitt uppdrag skulle arbetsgruppen beakta de riktlinjer som iakttas i arbetet med att utveckla den statliga centralförvaltningen.</p> <p>Arbetsgruppen utredde även den ställning centralkommissionen för konst, rådet för utvärdering av högskolorna, Finlands nationalmuseum och rådet för utbildningsutvärdering har vid undervisningsministeriet och i dess underlydande förvaltning ur ekonomiförvaltningssynvinkel.</p> <p>Arbetsgruppen anser att Centret för internationellt personutbyte (CIMO) kunde bli räkenskapsverk från ingången av 2005. Lösningen kan ännu påverkas av den utvärdering av utbildningsförvaltningen som färdigställs före utgången av 2002.</p> <p>Arbetsgruppen anser att det inte finns behov av att omvandla undervisningsministeriets övriga betalningsställen till räkenskapsverk. Arbetsgruppen föreslår att rådet för utvärdering av högskolorna samt rådet för utbildningsutvärdering, som inleder sin verksamhet 2003, skall utgöra ekonomiskt och administrativt självständiga enheter.</p> <p>Reformprojektet kring den statliga centralförvaltningen kan i fortsättningen ha verkningar även på de frågor som arbetsgruppen hade i uppdrag att klargöra.</p>			
Nyckelord			
Räkenskapsverk, betalningsställe, ekonomiförvaltningsuppgifter			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 32:2000		ISSN 0359-761X	ISBN 952-442-157-7
Sidoantal	Språk Finska	Pris	Sekretessgrad Offentlig
Distribution Universitetstryckeriet		Förlag Undervisningsministeriet	

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
1 JOHDANTO	1
2 TILIVIRASTO JA MAKSUPISTE TALOUSHALLINNON NÄKÖKULMASTA	
2.1 Tilivirasto-käsite	1
2.2 Maksupiste-käsite	2
2.3 Opetusministeriön maksupisteen muuttaminen tilivirastoksi	2
2.4 Opetusministeriön ja sen maksupisteiden taloushallintotehtävien vastuun määrittely	3
3 OPETUSMINISTERIÖN ALAISET MAKSUPISTEET	
3.1 Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO	4
3.2 Kotimaisten kielten tutkimuskeskus	4
3.3 Näkövammaisten kirjasto CELIA	4
3.4 Suomen elokuva-arkisto	4
3.5 Suomen ortodoksinen kirkollishallitus	5
3.6 Valtion elokuvatarkastamo	5
3.7 Varastokirjasto	5
3.8 Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti	5
3.9 Ylioppilastutkintolautakunta	5
4 MAKSUPISTEEN EDELLYTYKSET MUUTTUA TILIVIRASTOKSI	
4.1 Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO	6
4.2 Kotimaisten kielten tutkimuskeskus	9
4.3 Muut opetusministeriön alaiset maksupisteet	10
5 ERÄITÄ MUITA TALOUSHALLINNON KYSYMYKSIÄ	
5.1 Taiteen keskustoimikunta	10
5.2 Korkeakoulujen arviointineuvosto	11
5.3 Koulutuksen arviointineuvosto	12
5.4 Suomen kansallismuseo	12
6 YHTEENVETO TYÖRYHMÄN EHDOTUKSISTA	13
LIITTEET	

LIITTEET:

- Liite 1 Maksupisteiden henkilötyövuodet v. 2001
- Liite 2 Maksupisteiden vuoden 2001 tilinpäätöstiedot: henkilöstökulut
- Liite 3 Maksupisteiden vuoden 2001 tilinpäätöstiedot: toimintamenot
- Liite 4 Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn vastaus
(puuttuu verkkojulkaisusta)
- Liite 5 Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen vastaus
- Liite 6 Näkövammaisten kirjaston vastaus
- Liite 7 Suomen elokuva-arkiston vastaus
- Liite 8 Ortodoksisen kirkollishallituksen vastaus
- Liite 9 Valtion elokuvatarkastamon vastaus
- Liite 10 Varastokirjaston vastaus
- Liite 11 Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin vastaus
- Liite 12 Ylioppilastutkintolautakunnan vastaus

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 10.4.2002 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia selvitys ja tehdä ehdotukset:

- 1) opetusministeriön tilivirastoon kuuluvien maksupisteiden taloushallintotehtävien tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä ja mahdollisesta kytkemisestä muiden tilivirastojen yhteyteen;
- 2) maksupisteiden edellytyksistä muuttua tilivirastoiksi; sekä
- 3) mahdollisista muutoksista aiheutuvat henkilöstö- ja muut resurssitarpeet.

Tehtävässään työryhmän tuli ottaa huomioon valtion keskushallinnon kehittämisessä noudatettavat linjaukset.

Työryhmän tuli kuulla ministeriön tilivirastoon kuuluvia maksupisteitä. Työryhmän tuli tarvittaessa kuulla myös muita virastoja ja laitoksia. Työryhmän tuli saada työnsä päätökseen 30.9.2002 mennessä. Tavoitteena oli, että mahdolliset muutokset voitaisiin toteuttaa vuoden 2003 alusta lukien.

Työryhmän puheenjohtajaksi opetusministeriö kutsui talousjohtaja Eero Pulkkisen ja muiksi jäseniksi laskentapäällikkö Pirkko Hämäläisen, opetusneuvos Anita Lehikoisen, kulttuuriasiainneuvos Tiina Eerikäisen, ylitarkastaja Aki Rosénin sekä määräsi työryhmän sihteeriksi reviisori Eija Sainion.

Työryhmä on pyytänyt ja saanut toimeksiantoaan selvittävät kirjalliset vastaukset kaikilta opetusministeriön tilivirastoon kuuluvilta maksupisteiltä, jotka ovat: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Näkövammaisten kirjasto CELIA, Suomen elokuva-arkisto, Suomen ortodoksinen kirkollishallitus, Valtion elokuvatarkastamo, Varastokirjasto, Venäjän ja Itä-Euroopan Instituutti ja Ylioppilastutkintolautakunta.

Työryhmä on lisäksi selvittänyt taiteen keskustoimikunnan, Suomen Kansallismuseon, korkeakoulujen arviointineuvoston ja vuonna 2003 perustettavan koulutuksen arviointineuvoston asemaa taloushallinnon näkökulmasta.

Tehtyään ehdotuksensa työryhmä jättää muistionsa opetusministeriölle.

Helsingissä 30. päivänä syyskuuta 2002

Eero Pulkkinen

Tiina Eerikäinen

Pirkko Hämäläinen

Anita Lehikoinen

Aki Rosén

Eija Sainio

1. JOHDANTO

Opetusministeriön vuoden 2002 tulossuunnitelman yhtenä ministeriön yhteisistä tavoitteista on tilivirastotoimintojen selvittäminen. Ministeriön tilivirastoon kuuluu yhdeksän maksupistettä: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Näkövammaisten kirjasto CELIA, Suomen elokuva-arkisto, Suomen ortodoksinen kirkollishallitus, Valtion elokuvatarkastamo, Varastokirjasto, Venäjän ja Itä-Euroopan Instituutti ja Ylioppilastutkintolautakunta.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen osalta opetusministeriö teki vuonna 1994 esityksen Valtiokonttorille tilivirastoksi määräämiseksi. Tämä esitys hylättiin.

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO on tehnyt kuluvana vuonna esityksiä taloushallintotehtäviensä uudelleen organisoinnista.

Opetusministeriön käynnistämä laaja koulutuksen hallinnon arviointihanke valmistuu vuoden 2002 lopussa.

Hallitus on käsitellyt 11.9.2002 iltakoulussa valtion keskushallinnon uudistamista. Asiaa valmistelleen ministerityöryhmän suositusten perusteella valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö ovat asettaneet suositusten toteuttamiseen tähtääviä hankkeita. Osa suosituksista on luonteeltaan sellaisia, että niiden eteenpäinviemistä käsitellään vaalien jälkeisissä hallitusneuvotteluissa.

Yhtenä keskushallintouudistukseen liittyvänä hankkeena valtioneuvoston kanslia on asettanut keskushallinnon tukitehtävien alueellistamismahdollisuuksia selvittävän työryhmän, jonka määräaika päättyy 31.3.2003.

Tilivirastotyöryhmä ei pysty aikataulusyistä johtuen ottamaan huomioon esityksissään edellä mainittujen laajojen kehittämishankkeiden mahdollisia vaikutuksia opetusministeriön ja sen alaisten maksupisteiden tehtävien mahdollisiin uudelleenjärjestelyihin. Tilivirastotyöryhmä on tehnyt esityksensä opetusministeriön ja sen alaisten maksupisteiden nykyisten ja tiedossa olevien uusien tehtävien pohjalta. Työryhmä ei ole tehnyt edellä mainituista syistä esityksiä maksupisteiden mahdollisesta kytkemisestä muiden tilivirastojen yhteyteen.

2. TILIVIRASTO JA MAKSUPISTE TALOUSHALLINNON NÄKÖKULMASTA

2.1 Tilivirasto-käsite

Valtion tiliorganisaatiotyöryhmän muistiossa (VM 1995:5) on käsitelty kriteereitä, joita tilivirastoa muodostettaessa on tarpeen ottaa huomioon. Sen mukaan tilivirasto on hallinnollinen, taloudellinen ja toiminnallinen kokonaisuus, jolla on kokonaisuudesta vastaava johto ja jossa vastuusuhteet ovat selkeät.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) mukaan tilivirastotehtäviä ovat muun muassa maksuliikkeen hoito, kirjanpidon ja muun laskentatoimen hoitaminen raportointineen, tilinpäätös ja toimintakertomus, eräät talousarvion soveltamiseen liittyvät tehtävät ja sisäisen valvonnan tehtävät taloushallinnon osalta.

Tilivirasto on hallinnollisesti itsenäinen yksikkö (yleensä virasto tai laitos), joka on taloudellisesti merkittävä kokonaisuus. Vastuu tilivirastotehtävistä on viraston johdolla. Tilivirasto päättää itsenäisesti tilinpitoon liittyvistä taloudenohjausjärjestelmistä ja niiden ylläpidosta valtion talousarviolaki ja -asetus huomioon ottaen.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen 24 §:n mukaan valtiovarainministeriö määrää asianomaisen ministeriön esityksestä, mitkä virastot ja laitokset toimivat tilivirastoina.

2.2 Maksupiste-käsite

Valtion talousarvioasetuksen 25 §:n mukaan tilivirasto voi hajauttaa maksuliikkeensä hoidon alaisina toimiville maksupisteille.

Maksupiste hoitaa maksuliikkeen, kirjanpidon ja tilinpäätöksen itsenäisesti. Maksupiste on osa tilivirastoa ja sen talousarvio- ja liikekirjanpito sisältyy tiliviraston kirjanpitoon. Maksupiste järjestää tilinpitonsa tiliviraston käyttämän taloudenohjausjärjestelmän mukaisesti. Sisäisen kirjanpidon järjestämisestä vastaa maksupiste itse. Tiliviraston taloussääntö sisältää myös maksupisteitä koskevat määräykset.

Maksupisteen johto vastaa kirjanpidostaan ja laskentatoimestaan, mutta tilivirastolla on kuitenkin lopullinen vastuu koko tiliviraston kirjanpidon ja tilinpäätöksen oikeellisuudesta.

2.3 Opetusministeriön maksupisteen muuttaminen tilivirastoksi

Maksupisteen määrääminen tilivirastoksi merkitsisi sitä, että virasto hoitaa taloushallinnon itsenäisesti ja vastuu siirtyy kokonaisuudessaan viraston johdolle. Tilivirasto voi valita ja kehittää taloudenohjausjärjestelmänsä täysin omista tarpeistaan lähtien.

Maksupiste on tietyiltä osin riippuvainen päämaksupisteen (opetusministeriön) taloudenohjausjärjestelmien kehittämistarpeista. Myös sisäisen kirjanpidon, vaikka maksupiste päättää siitä itse, tarpeiden huomioon ottaminen mm. raportointijärjestelmän osalta edellyttää päämaksupisteeltä tilivirastona vastuuta kirjanpidon oikeellisuudesta ja luotettavien tietojen tuottamisesta.

Tilivirastotehtävien hoitaminen tarkoittaa sitä, että virasto laatii oman taloussäännön, huolehtii sisäisen valvonnan tehtävät, suorittaa Valtiokonttorin keskuskirjanpidon edellyttämät tietojen siirrot ja muut selvitykset (kuukausittain mm. kirjanpidon tietojen siirto, tili-ilmoitus ja täsmäytyslaskelma), huolehtii tilinpäätöksen laatimisesta ja tietojen toimittamisesta keskuskirjanpitoon. Toimintakertomuksen maksupisteet laativat jo nykyisinkin. Valtiontalouden tarkastusvirasto suorittaa vuosittain tiliviraston tarkastuksen.

Kaikilla opetusministeriön alaisilla maksupisteillä on yhtä lukuunottamatta käytössä yhdessä opetusministeriön kanssa Prima-henkilötieto- ja palkanlaskentajärjestelmä. Tilivirastona virasto vastaa itse järjestelmän kehittämistarpeista ja toimivuudesta sekä palkanlaskentaan liittyvistä palkka-ajoista ja tilityksistä.

Opetusministeriön maksupisteet ovat itsenäisiä laitoksia, jotka hoitavat taloushallintoon liittyvät toimenpiteet, henkilöstöhallinnon ja palkanlaskennan itse sekä vastaavat sisäisestä valvonnasta. Osalla maksupisteistä on tarvittava henkilöstö myös tilivirastotehtävien hoitoon.

2.4 Opetusministeriön ja sen maksupisteiden taloushallintotehtävien vastuun määrittely

Opetusministeriön ja sen alaisten maksupisteiden taloushallinnon tehtäviin liittyvät vastuut on määritelty käytössä olevan taloudenohjausjärjestelmän menetelmäkuvauksessa seuraavasti:

Opetusministeriön (päämaksupisteen) tehtävät ovat:

- Yleinen vastuu maksuliikkeestä ja kirjanpidosta kuten laskentajärjestelmän kehittäminen sekä neuvonta ja ohjeistus.
- Vastuu kirjanpitojärjestelmästä kuten laskennan ohjaustietojen, kirjanpitojärjestelmän osajärjestelmien parametritietojen, käyttäjätietojen ja valtuustietojen ylläpito sekä menetelmäkuvauksen laatiminen.
- Valtion keskuskirjanpitoa varten tarvittavien tili- ja täsmäytystietojen toimittaminen valtiokonttorille.
- Tiliviraston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatiminen.
- Sisäisen valvonnan järjestäminen tilivirastotehtävien osalta.
- Kassavirtaennusteiden laatiminen (Varakas).
- Vastuu henkilöstö- ja palkanhallinnon ohjelmistosta, kuten järjestelmän ohjaustietojen ja laskentaan liittyvien perustietojen ylläpito, laskenta-ajojen käynnistäminen, siirrot liittyisiin (pankkiyhteys, VHR, VHR-V, PSR, jäsenmaksut, verottaja) ja tulostuspalvelun käynnistäminen.
- Eläkemaksujen, tapaturmamaksujen ja työttömyysvakuutusmaksujen tilitykset.

Maksupisteiden tehtävät ovat:

- Vastuu omasta maksuliikkeestä ja kirjanpidosta kuten tositteiden käsittely, maksatus, reskontrien ylläpito ja käteiskassan hoito.
- Sisäisen laskentatoimen luominen ja ylläpito.
- Käyttöomaisuuden seuranta kuten rekisterin ylläpito ja poistolaskennan suorittaminen. Vaihto-omaisuuden seuranta.
- Toimintaa kuvaavien taloudellisten raporttien ja laskelmien tuottaminen sekä oman toimintakertomuksen laatiminen.
- Määrärahan seuranta, saatavien perintä, sisäinen valvonta ja kirjanpitomateriaalin säilyttäminen.
- Vastuu henkilöstöhallinnostaan, kuten Ves/Tes -tulkinnoistaan ja palkanlaskennastaan. Vero-, sotu-, jäsenmaksu- ja ulosottotilitykset. Palkkatulosteiden arkistointi ja tarkastusraporttien tulostus ja säilytys.

3. OPETUSMINISTERIÖN ALAISET MAKSUPISTEET

Opetusministeriöllä on yhdeksän maksupistettä, joiden tehtävät ovat seuraavat.

3.1 KANSAINVÄLISEN HENKILÖVAIHDON KESKUS

Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn (Centre for International Mobility) tehtävänä on edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä koulutuksen, kulttuurin ja työelämän alueilla sekä nuorison keskuudessa. Lisäksi CIMO edesauttaa suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin opetusta ulkomailla.

CIMO hallinnoi stipendi- ja vaihto-ohjelmia ja vastaa useiden Euroopan unionin koulutus- ja nuoriso-ohjelmien kansallisesta toimeenpanosta. CIMO tukee kansainvälistymistä koulutuksen, tiedotuksen, neuvonnan ja julkaisujen avulla sekä markkinoi suomalaista koulutusta ulkomailla.

(Laki 238/1991, Asetus 81/2000)

3.2 KOTIMAISTEN KIELTEN TUTKIMUSKESKUS

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa tutkitaan ja huolletaan suomea, ruotsia, saamea, suomalaista viittomakieltä ja romanikieltä. Myös suomen sukukieliä tutkitaan. Suurin osa tutkimustuloksista julkaistaan sanakirjoina. Kielenhuolto ja nimistönhuolto tarjoavat kiinnostuneille monenlaisia palveluja. Kielitoimisto neuvoo puhelimitse ja järjestää erilaisia kielenhuoltokursseja. Yleisöä palvelevat myös kirjasto ja arkistot.

(Laki 48/1976, muut. 591/1996, Asetus 1213/1993, muut. 758/1996)

3.3 NÄKÖVAMMAISTEN KIRJASTO CELIA

Näkövammaisten kirjasto CELIA on valtion omistama erityiskirjasto, joka tuottaa ja tarjoaa käyttöön asiakkaiden tarpeet huomioon ottavaa erityisaineistoa, kuten äänikirjoja, pistekirjoja, elektronisia kirjoja ja kohokuvia. Kirjaston erityistehtävänä on tuottaa näkövammaisten koululaisten ja opiskelijoiden tarvitsemat oppikirjat. Kirjasto toimii ääni- ja pistekirjapalveluiden asiantuntijakeskuksena.

(Laki 638/1996, muut. 835/1998, Asetus 639/1996)

3.4 SUOMEN ELOKUVA-ARKISTO

Suomen elokuva-arkiston tehtävänä on hankkia, entistää ja säilyttää elokuvia ja elokuvaan liittyvää aineistoa, harjoittaa ja tukea elokuvan tutkimusta ja edistää elokuvataiteen tuntemusta sekä harjoittaa elokuvataiteellisesti, historiallisesti tai muutoin merkittävien elokuvien esitystoimintaa.

(Laki 891/78, Asetus 101/88)

3.5 SUOMEN ORTODOKSINEN KIRKOLLISHALLITUS

toimii Suomen ortodoksisen kirkkokunnan yleishallintoelimenä. Ortodoksinen kirkollishallitus toimii Kuopiossa.

(Laki ortodoksisesta kirkkokunnasta 521/1969, Asetus 179/1970)

3.6 VALTION ELOKUVATARKASTAMO

Valtion elokuvatarkastamon tehtävänä on tarkastaa Suomessa alle 18-vuotiaille esitettävät ja levitettävät kuvaohjelmat ja rekisteröidä muut, tarkastuksen ulkopuolelle jäävät, esitettävät tai levitettävät kuvaohjelmat (elokuvateatterielokuvat, VHS, DVD) ja vuorovaikutteiset kuvaohjelmat (tietokone- ja videopelit).

(Laki kuvaohjelmien tarkastamisesta 775/2000, Laki Valtion elokuvatarkastamosta 776/2000)

3.7 VARASTOKIRJASTO

Varastokirjasto on perustettu helpottamaan kirjastojen tilanpuutetta, ja sen tehtävänä on ottaa vastaan ja säilyttää tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettävää aineistoa ja asettaa se tarvitsijoiden käyttöön. Suomi on ensimmäinen maa maailmassa, joka on toteuttanut erityyppisten - tieteellisten ja yleisten - kirjastojen yhteisen varastokirjaston. Varastokirjasto toimii Kuopiossa.

(Laki 1078/1988, Asetus 94/1992)

3.8 VENÄJÄN JA ITÄ-EUROOPAN INSTITUUTTI

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin tehtävänä on harjoittaa Venäjää ja Itä-Eurooppaa koskevaa sivistyksellistä yhteistyötä sekä tukea siihen liittyvää tutkimusta, tukea Venäjältä ja Itä-Euroopasta Suomeen muuttaneiden kieltä ja kulttuuria, ylläpitää kirjastoa ja siihen liittyvää tietopalvelua, harjoittaa alansa tiedotus- ja julkaisutoimintaa ja tarjota asiantuntijapalveluja toimialallaan sekä pitää yhteyttä koti- ja ulkomaisiin toimijoihin ja edistää muutoin yhteistyötä toimialallaan.

(Laki 857/1992, Asetus 1100/2001)

3.9 YLIOPPILASTUTKINTOLAUTAKUNTA

Ylioppilastutkintolautakunta vastaa ylioppilastutkinnon johtamisesta, koetehtävien laatimisesta ja koesuoritusten arvostelemisesta. Tutkinnon teknisestä toimeenpanosta huolehtii lautakunnan kanslia.

(Asetus ylioppilastutkinnosta 1000/1994)

4. MAKSUPISTEEN EDELLYTYS MUUTTUA TILIVIRASTOKSI

Työryhmän tuli kuulla opetusministeriön tilivirastoon kuuluvia maksupisteitä. Työryhmä lähetti maksupisteille kyselyn, johon kaikki maksupisteet vastasivat kirjallisesti. Maksupisteiden laatimat selvitykset ovat muistion liitteenä.

Maksupisteistä ainoastaan Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO on tehnyt tässä yhteydessä esityksen tilivirastoksi muuttumisesta.

4.1 KANSAINVÄLISEN HENKILÖVAIHDON KESKUS CIMO

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO tekee vuosittain tulossopimuksen opetusministeriön kanssa. Tulosneuvottelujen ja sopimuksen valmistelusta vastaa koulutus- ja tiedepolitiikan osaston yliopistoyksikkö. Neuvotteluihin osallistuvat osaston yksiköiden lisäksi edustajat myös kansainvälisten asiain sihteeristöstä ja kulttuuripolitiikan osastosta.

CIMOn toiminta on merkittävästi laajentunut keskuksen perustamisesta lähtien. Mukaan on tullut kokonaan uusia toimintoja. Kasvu näkyy niin henkilöstön määrässä kuin budjetissakin. Keskuksella on huomattavan paljon ulkopuolista rahoitusta.

Kansainvälistymisen merkitys on viime vuosina voimistunut ja tämä kehitys näyttää jatkuvan edelleen. Mikään nyt tiedossa oleva seikka ei viittaa siihen, että CIMOn hallinnoimien ohjelmien määrä olisi supistumassa tai niiden volyymi pienenemässä.

Vuoden 2001 CIMOn toimintakertomuksen mukaan talousarvion ulkopuolinen rahoitus oli vuonna 2001 (48.372.246 markkaa) 8.135.627,75 euroa. Vuoden 2001 kokonaisbudjetti oli (101.553.318 markkaa) 17.080.041,98 euroa.

CIMOn suurin menoerä vuonna 2001 oli apurahat ja avustukset, joka oli 63 % kaikista menoista. Henkilöstömenojen osuus oli 21 %.

Keskuksen sisäistä organisaatiota on uudistettu 1.7.2002 lähtien tehtävien tehokkaan hoitamisen ja johtamisen kehittämiseksi. Keskuksessa on muutoinkin viime vuosien aikana panostettu huomattavasti hallinnon kehittämiseen toiminnan laajuutta ja luonnetta vastaavaksi.

CIMON EDELLYTYKSET MUUTTUA TILIVIRASTOKSI VERRATTUNA VTV:N TILIVIRASTOKRITEEREIHIN

1. Ministeriö on aina tilivirasto.
2. Muut tilivirastot ovat suoraan ministeriön alaisia virastoja ja laitoksia joiden ministeriö asettaa tulostavoitteet. Osana tilivelvollisuuttaan tilivirastona toimiva virasto tai laitos raportoi vuosittain ministeriölle toimintakertomuksella ja tilinpäätöksellä. täyttyy

CIMOn ilmoitus:

CIMO tekee vuosittain tulossopimuksen opetusministeriön kanssa.
CIMO tekee oman tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen.

Työryhmän arvio:

Tiliviraston tilinpäätös on laajempi kuin maksupisteen tilinpäätös.

3. Tilivirasto on toiminnallinen, hallinnollinen ja taloudellinen kokonaisuus, jolla on tästä kokonaisuudesta vastaava johto. Johdolla on selkeä toimivalta ja vastuu myös taloushallinnon osalta. täyttyy

CIMOn ilmoitus:

1.7.2002 organisaatiouudistus: Kolme toiminnallista tulosaluetta, joita johtavat tulosalueen päälliköt. Tulosalueet muodostuvat useammasta toimintayksiköstä. Apulaisjohtajan alaisuudessa on neljäs, hallintopalvelujen tulosalue, jossa on eri toimintayksiköitä.

4. Tilivirastolla on pitkälle viety toiminnallinen, hallinnollinen ja taloudellinen itsenäisyys. Itsenäisyyden tunnusmerkkejä on mm. omat tehtävät ja toimintavapaus, omat säännökset ja hallinto ja omat määrärahat täyttyy

CIMOn ilmoitus:

L 238/1991 2 § Keskukseen tehtävänä on: 1) huolehtia kansainvälisen henkilövaihdon suunnittelusta ja järjestämisestä; 2) antaa ohjausta ja neuvontaa kansainväliseen henkilövaihtoon liittyvissä kysymyksissä; 3) myöntää apurahoja ja avustuksia kansainväliseen henkilövaihtoon; sekä 4) hoitaa muut tehtävät, jotka on sille säädetty tai määrätty. Opetusministeriö voi antaa keskukselle selvitys-, kokeilu-, seuranta- ja suunnittelutehtäviä.

L 238/1991, A 81/2000, työjärjestys voimaan 1.7.2002

Keskuksessa on johtokunta, viraston päällikkönä toimii johtaja, keskuksen apuna neuvoa-antavana toimielimenä on kansainvälisen henkilövaihdon neuvottelukunta.

Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen toimintamenot (nettobudjetoitu, siirtomääräraha 2 v) vuonna 2002 29.10.23 7.703.000,- euroa.

Työryhmän arvio:

Cimo noudattaa opetusministeriön taloussääntöä. Tilivirastona se vahvistaisi oman taloussääntönsä.

Jos 2-4 kohtien kriteerit täyttyvät, harkitaan erikseen tapauskohtaisesti tilivirastoasemasta aiheutuvia hyötyjä, kustannuksia ja järjestelyn tarkoituksenmukaisuutta.

5 a) Tilivirastoaseman perustelut asianomaisen ministeriön kannalta. Ministeriö voi myös velvoittaa hallinnonalansa viraston laatimaan toimintakertomuksen. Jos päädytään 2-4 kohdat täyttävässä tapauksessa muuhun kuin omaan tilivirastoratkaisuun on syytä kiinnittää erityistä huomiota itsenäisen viraston toimivallan ja vastuun selkeyteen myös taloushallintotehtävissä ja tilivelvollisuudessa suhteessa emotilivirastoon.

CIMOn oman ilmoituksen mukaiset hyödyt:

Tilivirastoaseman myötä taloudenohjausjärjestelmän kehittäminen olisi nykyistä joustavampaa.

Säännöllinen vuosittainen tilintarkastus mielletään tarpeelliseksi talouden kehittämisessä ja tehostamisessa.

Työryhmän arvio:

Opetusministeriöllä ja sen maksupisteillä on yhteinen taloudenohjausjärjestelmä (Raindance). Järjestelmässä on kaikilla yhteiset viralliseen kirjanpitoon kuuluvat seurantaluokat. Yhteiset seurantaluokat ovat liikekirjanpidontilit ja talousarviokirjanpidontilit. Virallinen kirjanpito siirretään Valtiokonttoriin kuukausittain. Muut seurantaluokat ovat vapaassa käytössä. Muun kuin virallisen kirjanpidon tarve, asiantuntemus ja seurattavat tililuokat on CIMOn itsensä määriteltävä.

CIMOn oman ilmoituksen mukaiset lisäkustannukset:

Tilivirastoaseman aiheuttamat vuosittaiset lisäkustannukset CIMOn toimintamenoissa olisivat noin 67.500,- – 76.000,- euroa, mikä sisältää taloudenohjausjärjestelmään sekä palkkauksiin liittyvät lisämenot.

Lisätyövoimatarve arvioidaan yhdeksi henkilötyövuodeksi.

Työryhmän arvio:

CIMOn tekemän arvion lisäksi on otettava huomioon raportointiin ja pääkäyttäjyyteen liittyvät konsulttipalvelut.

Yhden maksupisteen muuttuminen tilivirastoksi ei tuo säästöjä opetusministeriössä.

5 b) Kyseisen viraston koko ja taloudellinen merkittävyys laajemmin valtionhallinnon taloudellisen ohjauksen kannalta. Onko erityisiä perusteita käsitellä kyseistä virastoa erillisenä tilivelvollisena ja painottaa vuosittaisten oikeiden ja riittävien tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen esiin tuloa. Tilivirastoratkaisu merkitsee myös sitä, että syntyy tarve kyseisen viraston tähän liittyen vuosittaisesta tilintarkastuksesta.

Työryhmän arvio:

CIMolla on Opetushallituksen kanssa osittain päällekkäisiä samankaltaisia tehtäviä, esim. EU:n koulutusohjelmiin liittyvä hallinto, joiden tarkoituksenmukainen hoitaminen tulisi selvittää.

Erikoispiirteen muodostaa ulkopuolisen rahoituksen osuus, joka on noin 50 % käytettävissä olevista varoista.

6. Tiliviraston asiana on päättää mitkä taloushallintopalvelut se tuottaa itse ja mitä se hankkii palveluina. Kaikissa tapauksissa vastuu tilivirastotehtävistä on tilivirastolla itsellään.

CIMOn ilmoitus:

CIMO on ulkoistanut palkanlaskentapalvelunsa. Palvelu on ostettu Silta Oy:ltä. CIMOlla on käytössään HEVI-henkilöstöhallinnon järjestelmä, jonka kehittäneen yrityksen uusi omistaja lopettaa tuotteen kehittämisen. CIMOn tulee päättää uuden järjestelmän käyttöönotosta.

7. Tilivirastokriteerit tulee julkistaa ohjeina hallintoon ja samalla painottaa edellä kohdassa 5 esitettyjen päätöksenteon perusteiden kannalta ministeriön perusteluja esityksiä tehtäessä.

CIMOn laajentunut toiminta ja etenkin EU:n ohjelmien toimeenpano vaativat raportointijärjestelmältä omat erityispiirteensä. Järjestelmän joustava kehittäminen toimisi paremmin omana tilivirastonaan, jolloin raportointi voitaisiin toteuttaa omista lähtökohdista. Nykyisin se on sidoksissa opetusministeriön ylläpitämään järjestelmään.

Kun opetusministeriön jokainen maksupiste on toiminnaltaan erilainen, ei yksityiskohtaisia tarpeita voida yhteisessä taloudenohjauksjärjestelmässä aina ottaa huomioon riittävästi, mikä on erityisesti CIMOn kannalta koettu hankalaksi.

Muu ulkopuolinen rahoitus edustaa CIMOn käytettävissä olevista määrärahoista huomattavaa osuutta, mikä myös puoltaisi virastolle itsenäisempää asemaa.

Omana tilivirastona CIMO voisi paremmin myös hyödyntää Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksia taloushallintotehtävien suunnittelussa.

Muodollisesti CIMO täyttää tilivirastolle asetettavat vaatimukset ja moni seikka puoltaa keskuksen muuttamista itsenäiseksi tilivirastoksi. CIMOlla on toimintansa luonteen vuoksi erityistarpeita mm. raportoinnin suhteen. Tilivirastoasema toisi keskukselle myös lisää velvoitteita, joista kaikista se ei nykyisin resursein selviä.

Työryhmä katsoo, että CIMO voitaisiin muuttaa tilivirastoksi aikaisintaan vuoden 2005 alusta lähtien. Tällöin on saatu riittävästi kokemuksia keskuksen uuden organisaation toimivuudesta. Lisäksi käytettävissä ovat suositukset vuoden 2002 loppuun mennessä valmistuvasta koulutuksen hallinnon arvioinnista sekä yleiset suuntaviivat valtion keskushallinnon kehittämisestä. CIMOn ja Opetushallituksen hoitamat päällekkäiset tehtävät (esim. EU:n koulutusohjelmat) tulisi siirtää selkeästi jomman kumman viraston kokonaisvastuulle.

4.2 KOTIMAISTEN KIELTEN TUTKIMUSKESKUS

Opetusministeriö esitti Valtiokonttorille 27.9.1994, että Kotimaisten kielten tutkimuskeskus määrättäisiin toimimaan tilivirastona 1.1.1995 lukien. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus esitti itse tilivirastoksi määräämistä.

Valtiokonttorin päätös tilivirastoasiaan oli 28.11.1994, että valtiokonttori oli pyydettyään asiasta valtionalouden tarkastusviraston ja valtiovarainministeriön lausunnot päättänyt olla määräämättä Kotimaisten kielten tutkimuskeskusta tilivirastoksi. Perusteluna oli se, että Kotimaisten kielten

tutkimuskeskus oli pieni yksikkö, joten sen taloushallintotehtävien hoitaminen edelleen ministeriön yhteydessä oli taloudellisista syistä perusteltua.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus on ilmoittanut työryhmälle, että se haluaa edelleenkin olla opetusministeriön maksupisteinä eikä tilivirastosuunnitelmia ole. Keskuksen suurin menoerä on palkat, joka on 80 % kaikista menoista.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toiminnassa ei ole tapahtunut olennaista muutosta vuoden 1994 jälkeen, joten työryhmä katsoo, ettei virastolla ole edellytyksiä tilivirastoksi muuttumiselle.

4.3 MUUT OPETUSMINISTERIÖN ALAISET MAKSUPISTEET

Näkövammaisten kirjasto, Suomen elokuva-arkisto, Suomen ortodoksinen kirkollishallitus, Valtion elokuvatarkastamo, Varastokirjasto, Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti ja Ylioppilastutkintolautakunta toteavat työryhmälle lähettämässään selvityksissä (liite), ettei niillä ole edellytyksiä muuttua tilivirastoiksi.

Nämä maksupisteet ovat pieniä virastoja. Tilivirastoksi muuttaminen lisäisi niiden kustannuksia muun muassa taloushenkilöstön määrän lisäämisen ja taloushallinnon ylläpidon johdosta.

Nämä maksupisteet katsovat, että opetusministeriön vastuulla olevat yhteiset tietojärjestelmät ja niiden kehittäminen tulevat helpottamaan, selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan talous- ja henkilöstöhallintoa ja niihin liittyviä maksuliikenne- ja kirjanpitoitehtäviä. Maksupisteillä ei ole myöskään tiedossa sellaisia toiminnan uudistuksia tai muutoksia, jotka edellyttäisivät muutoksia taloushallintotehtävien hoidossa.

Nämä maksupisteet katsovat vastauksissaan, ettei niiden ole tarkoituksenmukaista toimia minkään muun tiliviraston kuin opetusministeriön yhteydessä. Varastokirjasto on ollut Kuopion yliopiston maksupisteinä vuosina 1989-1995, mutta toiminta siirrettiin opetusministeriölle Kuopion yliopiston vähäisten henkilöresurssien vuoksi ja yliopiston suunnitteleminen perittävien kustannusten vuoksi.

Työryhmä katsoo, ettei näiden maksupisteiden tilivirastoksi muuttumiselle ole edellytyksiä. Taloushallintotehtävien hoitaminen edelleen ministeriön yhteydessä on tarkoituksenmukaisinta.

5. ERÄITÄ MUITA TALOUSHALLINNON KYSYMYKSIÄ

5.1 TAITEEN KESKUSTOIMIKUNTA

Taiteen edistämisen järjestelyistä annetun lain (328/1967) mukaan taiteen keskustoimikunnan ja valtion taidetoimikuntien tehtävänä on edistää luovaa ja esittävää taiteellista työtä, taiteen tuntemusta ja harrastusta sekä taiteen kannalta tärkeitä ajankohtaista tutkimusta, toimia valtion asiantuntijaeliminä taiteen alalla sekä suorittaa muut asetuksella säädettyt taiteen edistämistä koskevat tehtävät. Asetuksen (1105/1991) mukaan taiteen keskustoimikunnan ja valtion taidetoimikuntien tehtävänä on mm. jakaa niiden käytettäväksi taidetta edistäviin tarkoituksiin

osoitetut varat. Lisäksi niille kuuluu taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetussa laissa (734/1969) ja asetuksessa (845/1969) säädetyt tehtävät.

Taiteen edistämisen järjestelyistä annetun lain mukaisten valtion taidetoimikuntien yhteiselimenä on taiteen keskustoimikunta. Taiteen keskustoimikunnalla ja edellä mainituilla taidetoimikunnilla on keskustoimikunnan alainen hallintotoimisto. Keskustoimikunta voi asettaa jaostoja. Keskustoimikunnan yhteydessä toimii kirjailijoille ja kääntäjille sekä kuvataiteen tekijöille maksettavien apurahojen ja avustusten maksamista varten erilliset lautakunnat. Lisäksi keskustoimikunnan yhteydessä toimii valtion taideteostoimikunta. Keskustoimikunnan alainen hallintotoimisto huolehtii edellä mainittujen lautakuntien ja toimikunnan hallintotehtävistä mukaan lukien laskujen, avustuspäätösten ym. kirjanpidolliset tehtävät.

Alueellisen taide-elämän edistämistä varten kussakin läänissä on yksi tai useampi alueellinen taidetoimikunta. Niiden kirjanpitoon ja maksuliikenteeseen liittyvät tehtävät hoidetaan lääninhallituksissa.

Taiteen keskustoimikunnan ja valtion taidetoimikuntien toimintamenoihin liittyvät laskut tarkastetaan, osittain tiliöidään ja hyväksytään taiteen keskustoimikunnan hallintotoimistossa. Maksatus ja kirjanpito hoidetaan opetusministeriön laskentatoimessa. Taiteen keskustoimikunnan myöntämät harkinnanvaraiset avustukset käsitellään ja tallennetaan harkinnanvaraisten avustusten asiankäsittelyjärjestelmään taiteen keskustoimikunnan hallintotoimistossa, mutta maksatus ja kirjanpito hoidetaan opetusministeriön laskentatoimessa.

Säädösten mukaan taiteen keskustoimikunta on itsenäinen toimielin. Se on siten hallinnollinen, taloudellinen ja toiminnallinen kokonaisuus ja sillä on tästä kokonaisuudesta vastaava johto. Kirjanpitoon ja maksuliikenteeseen liittyvät asiat hoidetaan kuitenkin opetusministeriön laskentatoimessa ja ne sisältyvät opetusministeriön tilinpäätökseen. Maksupisteeksi määrittämisen perusteena olisi tiliviraston maksutehtävien hoitamisen hajauttaminen maksupisteelle. Taiteen keskustoimikuntaa on kuultu työryhmässä ja se on ilmoittanut, että sillä ei ole tarvetta toimia maksupisteinä tai tilivirastona, vaan nykyistä menettelyä on tarkoituksenmukaista jatkaa. Maksuliikenteen siirtäminen taiteen keskustoimikunnan tehtäväksi ei olisi toimikunnan nykyisillä henkilö- ja muilla resursseilla käytännössä mahdollista.

Opetusministeriön ja taiteen keskustoimikunnan kesken tehdään vuosittain tulossopimus, jossa todetaan mm. toiminta-ajatus ja tulosalueet sekä toiminnan resurssit henkilökehityksenä ja toimintamääräraha-kehityksenä.

Työryhmä katsoo, että taloushallintoon liittyvien tehtävien selkiyttämiseksi tulisi tulossopimuksen yhteydessä sopia nykyistä tarkemmin taiteen keskustoimikunnan opetusministeriön eri yksiköiltä saamien palvelujen laajuus ja kehittämiskohteet. Näitä palveluita ovat mm. valtionavustuksiin liittyvä tarkastustoiminta, atk-palvelut, harkinnanvaraisten avustusten asiankäsittelyjärjestelmään liittyvät palvelut sekä maksuliikenteeseen, kirjanpitoon ja laskentatoimeen liittyvät palvelut. Taiteen keskustoimikunnan määrittäminen maksupisteeksi tai tilivirastoksi ei ole näin ollen tarkoituksenmukaista.

5.2 KORKEAKOULUJEN ARVIOINTINEUVOSTO

Korkeakoulujen arviointineuvoston tehtävistä säädetään asetuksella (1320/1995). Neuvosto toimii opetusministeriön yhteydessä ja sen tehtävänä on avustaa korkeakouluja ja opetusministeriötä arviointia koskevissa asioissa. Arviointineuvoston tehtävänä on myös huolehtia ammattikorkeakoulujen toimilupahakemusten ja perustamishankkeiden arvioinnista. Tämä työ on käytännössä saatettu loppuun koko ammattikorkeakouluverkon toimiessa nyt vakinaisella pohjalla. Muilta osin neuvoston tehtävät ovat hyvinkin verrannollisia koulutuksen arviointineuvoston tehtäviin, mutta korkeakoulujen arviointineuvosto huolehtii myös korkeakoulujen järjestämien erikoistumisopintojen hyväksymisestä erilliseen rekisteriin. Opetusministeriö kutsuu jäsenet neuvostoon neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Määrärahopäätösten tekemiseen liittyvän toimivallan osalta selvitettäviä seikkoja talousarvioon liittyen ovat:

- onko arviointineuvosto viranomainen, joka voi päättää määrärahan jakamisesta ilman laissa olevaa valtuutta
- voiko toimivallan perustaa neuvostolle talousarviossa
- komiteasäännösten soveltaminen arviointineuvostoon
- puheenjohtajan virkavastuu neuvoston päätöksistä
- puheenjohtajan ja pääsihteerin välinen työjako

Valtuus määrärahan jakamiseen tulisi uuden perustuslain hengen mukaisesti pääsääntöisesti antaa laissa. Korkeakoulujen arviointineuvostosta annettu asetus on annettu korkeakoululaitoksen kehittämisestä annetun lain (1052/1986) 7 §:n ja ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain (255/1995) 8 §:n nojalla. Ao. laissa ei kuitenkaan anneta korkeakoulujen arviointineuvostolle valtuutta määrärahopäätösten tekemiseen. Näitä lakeja muuttamalla voidaan arviointineuvostolle perustaa toimivalta päätösten tekemiseen.

Arviointitoiminnan taloudellisen ja hallinnollisen itsenäisyyden korostaminen opetusministeriöön nähden olisi monessa suhteessa tarkoituksenmukaista, mutta tämä ei nykysäädösten mukaan ole mahdollista. Työryhmä esittää säädöksiä muutettavaksi siten, että korkeakoulujen arviointineuvostosta muodostetaan taloudellisesti ja hallinnollisesti itsenäinen yksikkö.

5.3 KOULUTUKSEN ARVIOINTINEUVOSTO

Vuoden 2003 talousarvioesityksen mukaan perustetaan koulutuksen arviointitoiminnan kehittämiseksi opetusministeriön yhteyteen koulutuksen arviointineuvosto.

Koulutuksen arviointineuvoston tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Neuvoston tehtävänä on avustaa opetusministeriötä ja koulutuksen järjestäjiä koulutuksen arviointia koskevissa kysymyksissä. Neuvoston tehtävänä on myös organisoida koulutuksen järjestäjien toimintaan ja koulutuspolitiikkaan liittyviä ulkopuolisia arviointeja ja huolehtia arviointien julkistamisesta. Neuvoston tehtävänä on myös tehdä ehdotuksia arviointitoiminnan kehittämiseksi sekä huolehtia alan kansainvälisestä yhteistyöstä.

Neuvosto laatii määrävuosiksi koulutuksen ulkopuolisia arviointeja koskevan ohjelman opetusministeriön osoittamien määrärahojen puitteissa. Jäsenet arviointineuvostoon kutsuu opetusministeriö. Arviointineuvoston sihteeristö- ja toimistotehtävät hoidetaan Jyväskylän yliopistossa virkatyönä. Yliopisto palkkaa neuvoston esityksestä neuvostolle päätoimisen pääsihteerin ja tarvittavan määrän muuta henkilöstöä. Arviointineuvoston toimintamenot maksetaan opetusministeriön kehittämistoiminnan momentilta 29.01.22.

Työryhmä esittää, että myös koulutuksen arviointineuvostosta muodostetaan taloudellisesti ja hallinnollisesti itsenäinen yksikkö arviointitoiminnan riippumattomuuden turvaamiseksi.

5.4 SUOMEN KANSALLISMUSEO

Maan muinaismuistohallintoa, siihen liittyvää tutkimusta sekä museotoimen yleistä johtoa ja valvontaa varten on opetusministeriön alainen Museovirasto. Sen tehtävänä on johtaa ja kehittää muinaismuistohallintoa ja maan museotointa sekä toimia kulttuuriperinnön ja -ympäristön suojelusta vastaavana asiantuntijaviranomaisena. (Laki 31/1972, asetus 119/1992).

Museo 2000-toimikunta esitti, että Museovirastosta muodostetaan Museo- ja kulttuuriympäristöalan kehittämiskeskus kulttuuriperintöalan kokonaisvaltaista kehittämistä varten ja Suomen Kansallismuseo eriyttäisiin suoraan opetusministeriön alaiseksi valtakunnalliseksi kulttuurihistorialliseksi museoksi.

Museoviraston organisaatiouudistusta on valmisteltu opetusministeriön asettaman ohjausryhmän toimesta. Museo 2000 -toimikunnan tekemä esitys ei kuitenkaan toteudu esitetystä muodosta, vaan Kansallismuseo säilyy Museoviraston osana.

Valtion vuoden 2003 talousarvioesityksessä Museoviraston määrärahat jakaantuvat käyttösuunnitelmassa Museoviraston ja Kansallismuseon toimintamenoihin. Museovirasto jatkaa toimintaansa omana tilivirastonaan, joka hoitaa myös Kansallismuseon taloushallintotehtävät. Tilivirastotyöryhmä ei esitä muutosta tähän järjestelyyn.

6. YHTEENVETO TYÖRYHMÄN EHDOTUKSISTA

Opetusministeriön käynnistämä koulutuksen hallinnon arviointihanke valmistuu vuoden 2002 lopussa. Hallitus on lisäksi käynnistänyt keskushallintouudistuksen valmistelun.

Tilivirastotyöryhmä on tehnyt esityksensä opetusministeriön ja sen alaisten maksupisteiden nykyisten ja tiedossa olevien uusien tehtävien pohjalta. Työryhmä keskittyi selvittämään maksupisteiden tilivirastoksi muuttumista.

Seuraavassa esitetään yhteenveto tilivirastotyöryhmän ehdotuksista.

Työryhmä katsoo, että Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO voitaisiin muuttaa tilivirastoksi aikaisintaan vuoden 2005 alusta lähtien. Tällöin on saatu riittävästi kokemuksia keskuksen uuden organisaation toimivuudesta. Lisäksi käytettävissä ovat suositukset vuoden 2002 loppuun mennessä valmistuvasta

koulutuksen hallinnon arvioinnista sekä yleiset suuntaviivat valtion keskushallinnon kehittämisestä. CIMOn ja Opetushallituksen hoitamat päällekkäiset tehtävät (esim. EU:n koulutusohjelmat) tulisi siirtää selkeästi jomman kumman viraston kokonaisvastuulle.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen tekemä esitys tilivirastoksi muuttamisesta hylättiin vuonna 1994. Tutkimuskeskuksen toiminnassa ei ole tapahtunut olennaista muutosta tämän jälkeen, joten työryhmä katsoo, ettei virastolla ole edellytyksiä tilivirastoksi muuttumiselle.

Työryhmä katsoo, ettei opetusministeriön muiden maksupisteiden, jotka ovat Näkövammaisen kirjasto CELIA, Suomen elokuva-arkisto, Suomen ortodoksinen kirkollishallitus, Valtion elokuvatarkastamo, Varastokirjasto, Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti ja Ylioppilastutkintolautakunta, tilivirastoksi muuttumiselle ole edellytyksiä. Näiden virastojen taloushallintotehtävien hoitaminen edelleen ministeriön yhteydessä on tarkoituksenmukaista.

Taiteen keskustoimikunnan osalta työryhmä katsoo, että taloushallintoon liittyvien tehtävien selkiyttämiseksi tulisi tulossopimuksen yhteydessä sopia tarkemmin taiteen keskustoimikunnan opetusministeriön eri yksiköiltä saamien palvelujen laajuus ja kehittämiskohteet. Näitä palveluita ovat mm. valtionavustuksiin liittyvä tarkastustoiminta, atk-palvelut, harkinnanvaraisten avustusten asiankäsittelyjärjestelmään liittyvät palvelut sekä maksuliikenteeseen, kirjanpitoon ja laskentatoimeen liittyvät palvelut. Taiteen keskustoimikunnan määrääminen maksupisteeksi tai tilivirastoksi ei näin ollen ole tarkoituksenmukaista.

Korkeakoulujen ja koulutuksen arviointitoiminnan taloudellisen ja hallinnollisen itsenäisyyden korostaminen opetusministeriöön nähden olisi monessa suhteessa tarkoituksenmukaista, mutta tämä ei nykysäädösten mukaan ole mahdollista. Työryhmä esittää, että korkeakoulujen arviointineuvostosta ja koulutuksen arviointineuvostosta muodostetaan taloudellisesti ja hallinnollisesti itsenäiset yksiköt.

Valtion vuoden 2003 talousarvioesityksessä Museoviraston määrärahat jakaantuvat käyttösuunnitelmassa Museoviraston ja Kansallismuseon toimintamenoihin. Museovirasto jatkaa toimintaansa omana tilivirastonaan, joka hoitaa myös Kansallismuseon taloushallintotehtävät. Tilivirastotyöryhmä ei esitä muutosta tähän järjestelyyn.

HENKILÖTYÖVUODET OPM:N ALAISISSA MAKSUPISTEISSÄ V. 2001

Maksupisteiden koko organisaation henkilötyövuodet

	CIMO	KOTUS	CELI A	ELO- KUVA- ARKISTO	ORTO- DOKSI- NEN	ELO- KUVA- TARKAS- TAMO	VARAST OKIR- JASTO	VENÄJÄ N JA ITÄ- EUROO- PAN	YLI- OPPILAS- TUTKIN- TOLTK
1998	93	101	59,6	46	36	12	21,7	16	18
1999	97	106	60	51	36	12	23,4	17	19
2000	101,7	107	60	51	36	12	23,7	17	20
2001	107,6	110	60	50	36	12	23	17	20
2002	109	106	61	51	36	12	23,17	17	21,5
2003 arvio	111	105	61	54	36	12	23	17	23

Maksupisteiden taloushenkilöstön henkilötyövuodet

	CIMO	KOTUS	CELI A	ELO- KUVA- ARKISTO	ORTO- DOKSI- NEN	ELO- KUVA- TARKAS- TAMO	VARAST O- KIRJAST O	VENÄJÄ N JA ITÄ- EUROO- PAN	YLI- OPPILAS- TUTKIN- TOLTK
1998	3,1	3	1,5	4,25	2	1	1	1	3
1999	3,2	3	1,5	5	2	1	1	1	3,5
2000	4,2	2,5	1,5	4,5	2	1	1	1	3,5
2001	4,4	2,5	1,5	4,75	2	1	1	1	3,5
2002	4,9	2,5	1,5	5	2	1	1	1	3,5
2003 arvio	5,2	2,5	1,5	5	2	1,5	1	1	3,5

Maksupisteen muissa yksiköissä kirjanpitoon ja maksuliikenteeseen liittyviä asioita käsittelevien henkilöiden henkilötyövuodet

					ORTO- DOKSI- NEN				
1998					1				
1999					1				
2000					1				
2001					1				
2002 *)	9,8				1				
2003 arvio	10,5				1				

*) CIMO

Erityisesti apurahojen maksatuksiin ja edunsaajien loppuraporttien tarkastuksiin liittyvää taloushallinnollista työtä tehdään keskitettyjen talouspalvelujen lisäksi myös toimintayksiköissä.

OPETUSMINISTERIÖN ALAISET MAKSUPISTEET, HENKILÖSTÖKULUT JA LUONTOISEDUT SEKÄ
LOMAPALKKAVELKA V. 2001

	Palkat €	Palkkiot €	Luontoisedut €	Eläkekulut €	Muut henkilösivuk.€	Yhteensä €
Kansainvälisen henkilövaihdon keskus	2 851 073,63	98 353,22	3 067,75	500 381,42	216 354,39	3 669 230,41
Kotimaisten kielten tutkimuskeskus	3 138 481,43	68 712,21		538 718,34	241 613,12	3 987 525,10
Celia Näkövammaisten kirjasto	1 256 855,33	350 011,36		272 768,13	113 476,10	1 993 110,92
Suomen elokuva-arkisto	1 192 904,39	46 138,09		208 309,63	87 574,07	1 534 926,18
Suomen ortodoksinen kirkollishallitus	1 017 272,17	2 858,35	16 159,16	180 934,81	75 691,06	1 292 915,55
Valtion elokuvatarkastamo	326 071,33	3 474,82		55 839,08	24 843,21	410 228,44
Varastokirjasto	548 296,26	790,48		95 792,77	39 744,68	684 624,19
Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti	413 599,40	6 203,61		72 992,65	31 569,81	524 365,47
Ylioppilastutkintolautakunta	531 628,13	2 491 329,72		446 092,71	213 727,89	3 682 778,45
	11 276 182,07	3 067 871,86	19 226,91	2 371 829,54	1 044 594,33	17 779 704,71

MAKSUPISTEIDEN NETTOBUDJETOIDUT TOIMINTAMENOT TULOT JA MENOT VUONNA 2001,
EUROA

	momentti	tulot	menot	nettomenot
11 Kansainvälisen henkilövaihdon keskus	29.10.23	1 482 751,49	9 253 459,54	7 770 708,05
12 Kotimaisten kielten tutkimuskeskus	29.88.23	512 348,02	2 951 016,78	2 438 668,76
13 Näkövammaisten kirjasto	29.90.25	42 098,78	4 717 881,91	4 675 783,13
14 Suomen elokuva-arkisto	29.90.26	272 027,83	3 262 443,47	2 990 415,64
16 Valtion elokuvatarkastamo	29.90.27	145 000,36	563 114,37	418 114,01
18 Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti	29.08.22	6 509,71	765 616,00	759 106,29
				nettotulot
19 Ylioppilastutkintolautakunta	12.29.43	5 339 009,17	5 330 531,49	-8 477,68

MAKSUPISTEIDEN BRUTTOBUDJETOIDUT TOIMINTAMENOT VUONNA 2001, EUROA

15 Suomen ortodoksinen kirkollishallitus	29.05.21			1 808 705,24
17 Varastokirjasto	29.88.24			1 249 206,91

KOTIMAISTEN KIELTEN TUTKIMUSKESKUS

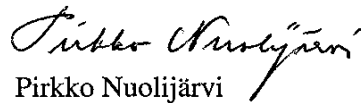
Helsinki 23.5.2002

Viite: opetusministeriön tilivirastotoimintoja selvittävän työryhmän
kirje 16.5.2002

Opetusministeriö

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus haluaa edelleenkin olla opetusministeriön maksupisteenä eikä tilivirastosuunnitelmia ole. Oheisena pyytämämme tutkimuskeskuksen toimintaa kuvaavat tiedot.

Johtaja

Pirkko Nuolijärvi

Celia

Näkövammaisten kirjasto
Biblioteket för synskadade
Library for the Visually
Impaired

Mäkelänkatu 58 - 60
FIN-00510 HELSINKI
FINLAND

Tel. +358 - 9 - 2295 2210
Fax +358 - 9 - 2295 2295

www.celialib.fi

23.05.2002

Opetusministeriölle

Viite: kirjeenne 16.05.2002

Lähetämme ohessa Näkövammaisten kirjaston vastaukset maksupistekyselyyn.

Näkövammaisten kirjasto kuuluu toimialansa puolesta opetusministeriön hallinnonalaan. Toimiminen jonkin muun tiliviraston maksupisteenä ei kirjaston näkemyksen mukaan ole tarkoituksenmukaista.

Kirjastolla ei ole meneillään suunnitelmia muuttua tilivirastoksi. Kirjasto epäilee mahdollisuuksiaan hoitaa tilivirastotehtäviä nykyisillä voimavaroilla. Erilaisiin talous- ja henkilöstöhallinnollisiin tehtäviin on käytettävissä henkilöresursseja 1.5 henkilötyövuotta. Tiliviraston tehtävien hoitamiseen tarvitaan ehdottomasti lisävoimavaroja.

Kirjaston suunnitelmissa tts-kaudelle 2000-2007 on digitaalisen kirjaston rakentaminen, digitaalisen äänikirjajärjestelmän käyttöönotto ja maksullisten oppikirjapalveluiden laajentaminen. Kirjastopalveluiden kysyntä tulee lisääntymään mm. väestön ikääntyessä, jolloin kirjastolla on paineita kasvaa, ei pienentyä. Maksullisuus lisää taloushallinnon tehtäviä.

Lisätietoja asiasta antavat Kerttu Stenvall puh.22952390 ja Marketta Ryömä puh.22952380

Kirjastonjohtaja

Marketta Ryömä
Marketta Ryömä

SUOMEN ELOKUVA-ARKISTO
Helsinki 23.5.2002
Dnro 74/20/2002

Opetusministeriö
TAL/Laskentatoimi

Kirjeenne 16.5.2002

Suomen elokuva-arkiston vastaukset kysymyksiinne:

1. Elokuv-arkiston kannalta on tarkoituksenmukaista toimia opetusministeriön maksupisteenä jo yhteisten tietojärjestelmien vuoksi (Raindance ja Prima). Tehtävät ja työnjako on toiminut hyvin.
2. Elokuv-arkistolla ei ole suunnitelmia muuttua tilivirastoksi.
3. Elokuv-arkiston kannalta ei ole tarkoituksenmukaisempaa toimia minkään muun tiliviraston maksupisteenä kuin päämaksupisteenä.
4. Tulevaisuutta ajatellen yhteiset tietojärjestelmät ja niiden kehittäminen tulevat helpottamaan, selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan talous- ja henkilöstöhallintoa ja niihin liittyviä maksuliikenne- ja kirjanpitoitehtäviä.
5. Maksupisteen koko organisaation henkilötyövuodet: 1998 - 46 henk. / 1999 - 51 henk. / 2000 - 51 henk. / 2001 - 50 henk. / 2002 - 51 henk. / 2003 - 54 henk. (puolustusvoimien elokuva-arkisto ja SEA yhdistyvät + 3 henk.).
Maksupisteen taloushenkilöstö - mukana talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävissä toimivat (tehtäväkuvaukset liitteenä): 1998 - 4,25 henk. / 1999 - 5 henk. / 2000 - 4,5 henk. / 2001 - 4,75 henk. / 2002 - 5 henk. / 2003 - 5 henk.
6. Elokuvateatteri Orionissa on käteiskassa pääsylippujen myyntiä varten.
Lipunmyyntilaitteisto kerää päivittäin tiedot myydyistä lipuista, lipunmyyjä vie 3-4 kertaa viikossa rahat pankkiin. Tulot kirjataan tileille tiliotteiden mukaan.
Maksupisteen muissa yksiköissä ei laskujen tarkastamista lukuun ottamatta tehdä varsinaiseen maksuliikenteeseen liittyviä asioita.
6. Suomen elokuva-arkisto soveltaa toiminnassaan opetusministeriön taloussääntöä ja muita määräyksiä

Johtaja

Matti Lukkarila

SUOMEN ORTODOKSINEN KIRKOLLISHALLITUS
70110 Kuopio, Karjalankatu 1, puh. (017) 287 2200

24.5.2002

Kuopio

No 098/20/2002

Viite

Opetusministeriö
TAL/Laskentatoimi
PL 29
0023 Valtioneuvosto

Asia

Opetusministeriön kirjeeseen 16.5.2002 viitaten kirkollishallitus ilmoittaa ministeriön kysymysten johdosta kunnioittavasti seuraavaa:

-yksikön pienuudesta johtuen kirkollishallituksen on edelleenkin tarkoituksenmukaisinta toimia nimenomaan opetusministeriön maksupisteinä.

-samasta syytä johtuen maksupisteellä ei ole suunnitelmia muuttua tilivirastoksi.

-kirkollishallituksen tiedossa ei ole sellaisia uudistuksia tai muutoksia, jotka edellyttäisivät muunlaisia ratkaisuja.

Lainopppinut kirkkoneuvos

Paavo Perola

VALTION ELOKUVATARKASTAMO
STATENS FILMGRANSKNINGSBYRÅ
FINNISH BOARD OF FILM CLASSIFICATION

D 20/02/02

23.5.2002

Valtion elokuvatarkastamon vastaus opetusministeriön
tilivirastotoimintoja selvittävän työryhmän kysymyksiin:

- 1) Tarkastamo pitää tarkoituksenmukaisena toimia opetusministeriön maksupisteenä. Ministeriöllä ja tarkastamolla on yhteiset henkilöstö-, palkanlaskenta- ja kirjanpitojärjestelmät ja siirtyminen saattaisi aiheuttaa lisäkustannuksia.
- 2) Tarkastamolla ei ole suunnitelmia eikä edellytyksiä muuttua tilivirastoksi. Siihen tarkastamo on aivan liian pieni.
- 3) Opetusministeriö on kulttuuriyksikkönä tarkastamolle lähinnä sopivin tilivirasto. On vaikeaa kuvitella muuta tilivirastoa paremmaksi vaihtoehdoksi. Muissa tilivirastoissa on mahdollisesti eri järjestelmiä ja niiden yhteensopivuus on epävarmaa.

Tarkastamo on saanut uuden lain kuvaohjelmien tarkastamisesta vuoden 2001 alusta. Tiedossa ei ole uudistuksia eikä muutoksia, jotka vaikuttaisivat edellä oleviin vastauksiin.

Elokuvatarkastamon kirjanpitoon ja maksuliikenteeseen liittyviä töitä ei tehdä organisaation muissa yksiköissä.

Johtaja

Matti Paloheimo

Taluspäällikkö

Outi Kurvinen

Osoite: Jaakonkatu 5 B
00100 Helsinki
Puhelin: (09) 2285 41
Telekopio: (09) 2285 4470
Internet: <http://www.vet.fi>

Adress: Jakobsгатan 5 B
00100 Helsingfors
Telefon: (09) 2285 41
Fax: (09) 2285 4470
Internet: <http://www.vet.fi>

Address: Jaakonkatu 5 B
FIN-00100 Helsinki, Finland
Tel: +358 9 2285 41
Fax: +358 9 2285 4470
Internet: <http://www.vet.fi>

Varastokirjasto
Depåbiblioteket
National Repository Library

22.5.2002

Opetusministeriö
TAL/Laskentatoimi
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

opm:n kirje 16.5.2002

**VASTAUKSET KYSELYYNNE
TILIVIRASTOASIASSA**

Varastokirjaston mielestä sen on tarkoituksenmukaista toimia opetusministeriön maksupisteenä huomioon ottaen viraston pienuus ja tilivirastotoiminnasta aiheutuvat kustannukset. Varastokirjastolla ei ole suunnitelmia muuttua tilivirastoksi. Varastokirjasto on ollut Kuopion yliopiston maksupisteenä vuosina 1989-1995, mutta toiminta loppui Kuopion yliopiston vähäisten henkilöresurssien vuoksi ja yliopiston suunnitteleminen perittävien kustannusten vuoksi.

Varastokirjastolla ei ole omaa taloussääntöä tarkentavaa ohjetta eikä materiaali-ohjesääntöä, vaan noudatetaan opetusministeriön sääntöjä.

Kirjastonjohtaja

Pentti Vattulainen

LIITTEENÄ
6 kpl toimintakertomuksia vuodelta 2001
työjärjestys

PL/PB/P.O.Box 1710, FIN-70421 Kuopio
Päivärannantie 10, FIN-70420 Kuopio
[Http://www.nrl.fi](http://www.nrl.fi)

Puh (017) 264 6000/Tel +358 17 264 6000
Fax (017) 364 5050/Fax +358 17 364 5050
E-mail: varkirja@nrl.fi

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti
Annankatu 44
00100 HKI

22.05.2002

Viite: Dnro 20/043/2002

ASIA: Opetusministeriön tilivirastotoimintoja selvittävä työryhmä

Ohessa vastaukset kysymyksiin:

- Mielestämme instituutin on tarkoituksenmukaista toimia opetusministeriön maksupisteenä.
- Instituutilla ei ole suunnitelmia muuttua tilivirastoksi.
- Instituutin toimiminen jonkun muun tiliviraston maksupisteenä ei ole tarkoituksenmukaista.

Johtaja

Valdemar Melanko

Ylioppilastutkinto
Studentexamen

150

vuotta år

23.5.2002

Opetusministeriö
TAL/Laskentatoimi
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Kyselyne 16.5.2002

**VASTAUS OPETUSMINISTERIÖN TILIVIRASTOTOIMINTOJA
SELVITTÄVÄN TYÖRYHMÄN KYSELYYN**

Vastauksena opetusministeriön tilivirastotoimintoja selvittävän työryhmän kyselyyn ylioppilastutkintolautakunta esittää kunnioittavasti seuraavan.

Ylioppilastutkintolautakunta haluaa pysyä opetusministeriön maksupisteinä. Järjestely on tarkoituksenmukainen mm. siksi, että kirjanpidon Raindance- ja palkanlaskennan Prima-tietojärjestelmät ovat yhteiset, mikä helpottaa molempien osapuolten työtä ja on taloudellisesti edullisempää.

Lautakunnalla ei ole mitään edellytyksiä muuttua tilivirastoksi pienten henkilöresurssiensa ja taloudellisten resurssiensa vuoksi.

Koska lautakunta on opetusministeriön alainen virasto, sen tehtävät nioutuvat kiinteästi opetushallintoon, eikä se pidä tarkoituksenmukaisena eikä toivottuna muun tiliviraston maksupisteinä toimimista.

Puheenjohtaja Aatos Lahtinen

Pääsihteeri Anneli Roman

Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden

Suvilahdenkatu 10 B
Helsinki

Söderviksgatan 10 B
Helsingfors

PL 50
00581 Helsinki

PB 50
00581 Helsingfors

Puhelin Telefon
(09) 773 801

Faksi Fax
(09) 762 274

<http://www.minedu.fi/yo-tutkinto/>

LIITTEENÄ Kyselylomake 1: henkilötyövuodet
Taloushenkilöstön toimenkuvat
Kirjanpito- ja maksuliiketyöt muissa yksiköissä (ei ole)
Toimintakertomus v. 2001 (6 kpl)
Ylioppilastutkintolautakunnan ohjesääntö

